

v času, ko je klub odprt. V perspektivi pa bo treba misliti tudi na nabavo bibliobusa, ki bi povezal vse odročne kraje v občini in nudil tudi najoddaljenejšim bralcem najnovejše knjige.

Tako bi tudi v naši občini dobilo knjižničarstvo tisti razmah, ki ga predvideva novi zakon o knjižnicah in ga terja razvijajoči se izobraževalni sistem med najširšimi sloji državljanov.

Janko Krek

DVE KNJIZICI O LOŠKEM OZEMLJU

Založba Mladinska knjiga v Ljubljani je meseca oktobra letos izdala dve knjižici o loškem ozemlju, ki ju je napisal član našega društva profesor France Planina. Z njima začnjenja Mladinska knjiga serijo poljudnoznanstvenih opisov slovenskih pokrajin, v kateri bodo v nekaj letih objavljena takšna dela o vseh pokrajinah Slovenije. Knjižici sta pripravljena žepnega formata s kartonskim, lepo opremljenim ovitkom in obsegata 156 oziroma 148 strani. Prva z naslovom *Škofja Loka z okolico* obravnava mesto Loko, priključene kraje Puštal, Vincarje in Staro Loko, vasi na Sorškem polju, Križnogorsko hribovje, Lubnik in Osolnik s Hrastnico. Razen opisov pokrajine navaja raznovrstne podatke o zgodovini, umetnosti, narodopisju in gospodarstvu. Druga z naslovom *Poljanska in Selška dolina* opisuje obe dolini od Loke do Žirov in do Sorice. Za splošnimi poglavji o razvoju pokrajine, podnebju in upravnih pripadnosti sledijo opisi posameznih oddelkov dolin in okolnega hribovja. Pri obeh je besedilo pojasnjeno z zemljevidnimi skicami in slikami. V prvi so načrt mesta, 4 zemljevidne skice in 35 slik; v drugi 11 zemljevidnih skic in 40 slik. Polovica slik je odtisnjenih na celih straneh. Večino posnetkov je napravil član društva inženir Tone Mlakar, ki je znan kot prvovrsten pokrajinski fotograf. V knjižicah bo vsak domačin, turist ali šolar našel mnogo zanimivega o naših krajih.

Iz knjižice o Loki je dal ObLO Škofja Loka v posebnem zvezčiču ponatisniti poglavja o loškem gradu, muzeju in muzejskih zbirkah, da bodo na voljo obiskovalcem muzeja kot vodnik po muzeju.

F. P.

MUZEJSKI IZLET

Izleti Muzejskega društva so prišli že kar v navado. Letos je bil že šesti izlet, in sicer 8. julija 1962 na cerkljansko in idrijsko stran. Pripravil ga je tov. Lovro

Planina, udeležencev pa je bilo 52. Vozil je Tranturistov avtobus.

Prvi postanek je bil v Cerknem. Ob spomeniku matere, ki daruje partizanu kruh, smo se spomnili gojencev partijske šole, ki so jih Nemci pobili leta 1944 pri nenadnem vdoru v vas. V cerkvi smo ogledali Bergantove in Raspetove oltarne slike ter slišali župnikovo razlago o zidanju cerkve leta 1714, leto dni po tolminskem puntu, s čemer je gosposka odvrnila ljudstvo od uporov. Skozi Gornje Novake smo se po vijugasti cesti dvignili na Črni vrh (1288 m) in imeli zajtrk v planinskem domu. Z vrha smo se razgledali po prostorni pokrajini od kraških planot do Alp. Na povratku smo obiskali bolnišnico Franjo.

Ker je bila cesta od Želina v Idrijo zaradi popravil zaprta, smo napravili zelo zanimivo daljšnico z Želina ob Idriji dol do Dolenje Trebuše in od tam po divji dolini Hotenja na Oblakov vrh (725 m) med Rzeljem in Hudournikom. Seznanili smo se s pokrajino idrijskih planot in življenjem na njih. Skozi Kanomljo smo se spustili v Spodnjo Idrijo, kjer smo videli novo stavbo za idrijsko tovarno pohištva.

V Idriji nas je oskrbnik idrijskega muzeja Jože Gantar strokovno popeljal skozi zbirke v starem rudniškem gradu Geverkeneku. Močan vtis napravijo stari rudniški stroji, slike o razvoju rudnika, velika zbirka kamnin, makete, prikazi podzemeljskih jam in spominske sobe rojakov Nika Pirnata, slikarja, in Zorka Prelovca, skladatelja. Videli smo, da so včasih žgali rudo na nekakih kopiščih v loncih, ki so jih dobavljali loški lončarji. Občudovanje je vzbudila posoda živega srebra, na katerem železo plava kakor les na vodi. Škoda je, da morajo biti znameniti stroji izpostavljeni kvaru na dvorišču, ker ni denarja za boljšo šrambo. Ker so v gradu nastanjene še razne stranke, glasbena šola in katastrski urad, nima muzej niti toliko prostora, da bi namestil za ogled zbirko o čipkarstvu, ki ima v Idriji domovinsko pravico. Dragoceni rudniški arhiv leži v slabem, vlažnem, na polkletnem prostoru. Ko smo primerjali razmere z loškimi, smo se čudili, da občina in rudnik nimata več razumevanja in več sredstev za tako svojstveni muzej, ki bi moral za Idrijo pomeniti mnogo več, kot sedaj pomeni.

Iz muzeja nas je vodnik peljal še na ogled rudniških naprav pri jašku Delo. Idrija se zelo obnavlja. Kdor jo je videl v letih takoj po vojni, bi jo ponekod komaj prepoznal. Žal pa niso znali ohra-

niti na prvotnem kraju vsaj nekaterih rudniških naprav, ki so nekdanj dajale tako značilen izraz Idriji. Svojskih rudarskih hiš s številnimi okenci gori do slemena, ki so še pred desetletjem pozdravljale mesto z vseh klancev krog in in krog, skoro ni več. Prav je, da je dobil rudar udobnejše stanovanje, toda — ali je udobnost mogoča samo v betonsko-aluminijastih stavbah po ameriškem vzorcu in bi se ne dali uporabiti domači arhitekturni elementi loško-cerkljanskega tipa, ki so značilni za ozemlje med Loko in Idrijo?

Iz Idrije smo napravili še izlet po prav toboganski cesti na Vojsko (1087 m) v rudarski planinski dom. Čeprav stoji 60 m višje kot naš lubniški, ne naredi gorskega vtisa, ker je dom nameščen v vasi na valoviti planoti, po kateri so nasejane redke kmetije. Vojsko so Italijani leta 1945 požgali, pobili štiri družine in mnogo ljudi odpeljali v zapor. Na pokopališču ob cerkvi smo obiskali grobove borcev — 31 imenovanih in 9 nepoznanih. Na stebru je vklesan pomenljiv napis: »Postoj in prikloni se vrstam grobov! Tu spe naši borci, ki z zarjo v očeh so umrli za svobodo naših domov, za srečno prihodnost bodočih rodov, da po naših zelenih doleh in bregih se živo razlegata radost in smeh. Vse dokler bo sonce sijalo z višin, na žrtve ne ugasne nam v srcih spomin.«

Z Vojskega smo se zvečer usmerili proti domu.

France Planina

OBCNI ZBOR MUZEJSKEGA DRUŠTVA V ŠKOFJI LOKI

Po programu, ki je bil razposlan vsem članom Muzejskega društva in mnogim povablencem, sta bila s 17. občnim zborom Muzejskega društva v Škofji Loki, ki je bil v nedeljo, dne 3. junija 1962, združeni dve prireditvi, in sicer otvoritev razstave in strokovno predavanje.

Ob 9. uri je bila na zgornjem hodniku loškega gradu odprta razstava *Urbanistične študije Selske doline*. Razstavo, ki je predstavljala izbor iz gradiva, zbranega v Urbanističnem inštitutu LRS in pridobljenega za Loški muzej, je v imenu prirediteljev odprl ravnatelj Loškega muzeja tov. Andrej Pavlovec. Po ogledu razstave je ob 9.50 uri v grajski kapeli, ki je sestavni del muzejskih razstavnih prostorov, predsednik Muzejskega društva dr. Pavle Blaznik pozdravil člane društva in goste, ki so se zbrali k predavanju

konservatorja Zavoda za spomeniško varstvo LRS tov. Milana Zeleznika z naslovom *Rezbarska umetnost 17. stoletja na Loškem ozemlju*. Predavateljeve besede, spremljane z barvnimi diapozitivi, so poslušalci z zanimanjem sledili in jih nagradili z bogatim aplavzom.

Ob 10.50 uri so se društveni člani in gostje zbrali v grajskem okroglem stolpu, kjer se je začel občni zbor Muzejskega društva. Predsednik društva dr. Pavle Blaznik je uvodoma pozdravil vse navzoče, zlasti pa tovarišico Heleno Menaše, zastopnico republiškega sveta za kulturo in prosveto in tovarišje dr. Franceta Škerla, zastopnika Zgodovinskega društva za Slovenijo, dr. Antona Polenca, predsednika Društva muzealcev Slovenije, Svetka Kobala, podpredsednika OLO Kranj, Jožeta Nastrana, predsednika ObLO Škofja Loka, majorja Dušana Ojdaniča, komandanta garnizona JLA v Škofji Loki, tovariša Torkarja in Ravnika, zastopnika Tehničnega muzeja z Jesenic ter prof. dr. Jožeta Ranta, društvenega ustanovnega člana.

Po sprejetju dnevnega reda in odobritvi zapisnika zadnjega občnega zbora so navzoči poslušali poročilo o delovanju društva v zadnjem poslovnem obdobju.

Poročilo predsednika

(Poroča dr. Pavle Blaznik)

Odbor Muzejskega društva v Škofji Loki je skušal tudi v zadnji dveletni poslovni dobi po najboljših močeh dosledno nadaljevati z opravljanjem nalog, ki postajajo iz leta v leto vse številnejše in odgovornejše. Koliko smo pri tem uspeli, naj presodi občni zbor na podlagi poročil, ki jih bodo podali posamezni društveni funkcionarji.

1. Skrb za muzej in muzejske zbirke je predstavljala samo eno izmed torišč, ki mu je odbor posvečal seveda vso pozornost. S preselitvijo na grad so se odprle številne nove naloge, ki jim preko noči ni bilo mogoče zadostiti. Že na zadnjem občnem zboru sem poročal, da smo mogli ob preselitvi izvesti le najbolj nujno delo in da se odpira s preselitvijo cela vrsta novih nalog, ki jih bo mogoče le postopoma opraviti.

V zadnji poslovni dobi smo nekatere zbirke temeljito preuredili, deloma povečali ali celo na novo postavili. Mislim predvsem na speleološko zbirko, na biotop, na povsem novo opremljeno sobo o loškem gospodstvu, ki nazorno prikazuje kolonizacijsko dejavnost na loških tleh, in ne nazadnje na grajsko kapelo, ki